

Aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw M-F Agema

Per mail: secretariaatmeva@minvws.nl

Cc Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Cie.vws@tweedekamer.nl

Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ Utrecht

Tel. (030) 820 15 55
info@psynip.nl
www.psynip.nl

Datum 20 november 2024
Referentie 2024-060
Onderwerp Intrekking concept wetsvoorstel beroepenstructuur

Geachte mevrouw Agema,

Met uw brief van 12 november jl. liet u de Tweede Kamer weten het concept wetsvoorstel voor een nieuwe beroepenstructuur in de psychologische zorg niet verder in procedure te brengen. Dit besluit heeft ons overvallen. We waren nog in afwachting van een toegezegd gesprek over de analyse van de reacties op het wetsvoorstel tijdens de internetconsultatie. We hadden uw ministerie in onze brief van 28 oktober jl. nog gewezen op de grote onrust die er in het veld was ontstaan door het uitblijven van duidelijkheid over het concept wetsvoorstel en het uitblijven van overleg daarover. We vinden uw besluit daarom voorbarig, maar ook ongefundeerd. Op uw specifieke argumenten gaan we verderop nader in.

Naast het feit dat nu geen stap wordt gezet om te komen tot een overzichtelijkere beroepenstructuur voor de psychologische beroepen, heeft uw besluit vooral grote gevolgen voor onze achterban. Kinder- en jeugdpsychologen NIP worden opnieuw niet opgenomen in de Wet BIG. Psychotherapeuten krijgen nu niet de erkenning als specialist.

Wij vinden het zeer onzorgvuldig dat u ervoor koos om meteen, zonder overleg, een streep te zetten door een wetsvoorstel, en daarmee door het programma Beroepenstructuur. Een programma dat uw voorgangers gesteund hebben, dat door uw ministerie gefinancierd is en waar de betrokken beroepsverenigingen NIP en NVP en het zeer brede veld, met meer eensgezindheid dan ooit, aan gewerkt hebben. Uiteraard is het noodzakelijk om zorgvuldig te kijken naar de zorgen en meningen die geuit zijn in de internetconsultatie. Echter, een internetconsultatie over een (beperkt, eerste) deel van het programma, zonder informatie over het vervolg, zonder inhoud van overgangsregelingen, was gedoemd tot negativiteit. Daarvoor hebben we uw ministerie gewaarschuwd. We hebben ons gehouden aan de afspraak zelf niet te communiceren daarover, terwijl we in het programma al veel verder waren. Aanpassingen waren zeer wel mogelijk geweest en daar hadden we verder aan kunnen werken. Het is niet alleen voor ons als betrokken beroepsgroepen zeer treurig, maar juist en vooral voor de cliënten en verwijzers voor wie we dit hele programma zijn gestart.

In essentie vloeit uw besluit voort uit drie constatering: a) dat uit de analyse van de 2300 reacties op de internetconsultatie is gebleken dat er onvoldoende draagvlak is, b) dat de beoogde doelstellingen van het wetsvoorstel onvoldoende worden bereikt en c) dat het wetsvoorstel leidt tot een stijging van zorgkosten. Uw constatering zijn wat ons betreft niet valide. Uit de internetconsultatie zelf kan niet worden afgeleid dat er geen draagvlak is voor de nieuwe beroepenstructuur. Dat de beoogde doelstellingen onvoldoende worden bereikt bestrijden we, maar had zo nodig met aanpassingen wellicht opgelost kunnen worden; dit is niet onderzocht. En wat betreft de zorgkosten, die waren al geruime tijd bekend, waarvan bovendien helemaal niet zeker is dat die zich ook zullen voordoen. We gaan hieronder uitgebreider in op al uw argumenten in de brief aan de Tweede Kamer.

Met uw besluit wordt het concept wetsvoorstel niet verder in procedure gebracht. Tegelijkertijd verwijst u naar de IZA-afspraken om de beroepen- en opleidingenstructuur te vereenvoudigen en schrijft u dat die op een andere manier zal worden ingevuld. Het perspectief van een eenvoudiger beroepenstructuur is daarmee dus kennelijk nog altijd het streven. We zouden daarover graag op korte termijn met u in gesprek gaan, vooral in relatie tot de positie van de kinder- en jeugdpsychologen en psychotherapeuten.

Onderbouwing van het besluit

We gaan hieronder nader in op de argumenten die u in uw brief aan de Tweede Kamer opvoert.

- KPMG heeft als extern onafhankelijk bureau de reacties op het concept wetsvoorstel geïnventariseerd, gerubriceerd en vervolgens ook geanalyseerd, in de vorm van observaties. Die observaties zijn subjectieve interpretaties van de reacties op het concept wetsvoorstel. Daar is niets op tegen, maar de observaties lijken de basis te zijn voor uw conclusies inzake het concept wetsvoorstel. Wat ons betreft is het nodige af te dingen op het onderzoek van KPMG, maar wat we vooral niet begrijpen is dat u de observaties lijkt te hebben overgenomen als conclusies, zonder enige vorm van 'factchecking' bij ons als centrale partners voor een nieuwe beroepenstructuur en bij het bredere veld.
- De analyse gaat er volledig aan voorbij dat als we als NIP en NVP een reactie hebben gestuurd op het concept wetsvoorstel, namens onze achterban van circa 18.000 psychologen en 5.000 psychotherapeuten. We zijn ons er terdege van bewust dat niet al onze leden de nieuwe structuur steunen, maar dat betekent niet dat die tegengeluiden gezien moeten worden als de opvatting van beide beroepsgroepen als geheel. Het ontbreekt in de analyse en in de daarop gebaseerde besluitvorming dan ook aan proportionaliteit. Er is bijvoorbeeld ook niet meegewogen dat mensen die positief zijn over de voorgestelde wetwijziging zich tijdens een consultatie relatief minder laten horen. Daarnaast is onvoldoende meegewogen over wélk onderdeel van de wetwijziging men zich heeft laten horen.
- U stelt ten onrechte in uw besluit dat de basisberoepen gz-psycholoog en psychotherapeut zouden worden vervangen door een nieuw basisberoep gz-

- psycholoog-generalist. Het nieuwe basisberoep gz-psycholoog-generalist hield namelijk de integratie in van het BIG-beroep gz-psycholoog en het niet-BIG-beroep K&J-psycholoog NIP. De psychotherapeut zou samengaan met het specialisme klinisch psycholoog en daarmee een nieuw specialisme vormen
- U geeft aan dat het merendeel van de reacties negatief is. Dat is op zich juist, maar dat is mede veroorzaakt door de tekst van het wetsvoorstel zelf. De tekst weekt op het essentiële onderdeel van het deskundigheidsgebied af van ons advies-voorstel namens de beroepsgroep, die na een brede raadpleging tot stand is gekomen. Door daar zonder overleg van af te wijken, konden we als NVP en NIP niet anders dan ons negatief uitlaten over dit deel van het concept wetsvoorstel, en onze achterban wijzen op de omschrijving die wij voor ogen hadden. Sterker nog, het werd ons aangeraden om onze reactie daarop in de internetconsultatie te laten horen, waarna het opnieuw bezien zou worden. Daarbij kwam dat het wetsvoorstel niet in samenhang met onze voorstellen voor de bijbehorende AMvB-aanpassingen werd gebracht, wat voor onze leden, maar ook voor de buitenwereld, een half en incorrect beeld neerzette van de fundamentele onderdelen van de beroepenstructuur.
 - We herkennen ons niet in uw opvatting dat het concept wetsvoorstel zijn doelen niet bereikt. De kern van de nieuwe beroepenstructuur was dat de huidige structuur van twee artikel-3 Wet BIG-basisberoepen en twee specialismen vereenvoudigd zou worden.
De K&J-psycholoog NIP zou samengaan met het basisberoep gz-psycholoog in één breed basisberoep voor psychologen, de gezondheidszorgpsycholoog-generalist. Het basisberoep psychotherapeut zou worden samengevoegd met de klinisch psycholoog in het nieuwe specialisme klinisch psycholoog-psychotherapeut. Die nieuwe structuur is in zichzelf een vereenvoudiging van de huidige structuur, en dat was de doelstelling ten behoeve van helderheid voor cliënten en patiënten. Los daarvan, als het concept wetsvoorstel zijn doelen niet zou bereiken, dan zou op zijn minst bekeken moeten worden of aanpassingen mogelijk zijn zodat de doelen wel gehaald worden. Wij zien daar wel mogelijkheden voor.
 - U stelt dat de andere positionering van het beroep psychotherapeut en de uiteindelijke opheffing van het artikel 3 BIG-beroep psychotherapeut als aantasting wordt gezien van gespecialiseerde kennis. Die specialistische kennis wordt echter niet tekortgedaan door een andere positionering in de Wet BIG, maar juist versterkt. Uit al ons onderzoek blijkt dat deze positie wordt verstevigd en dit vormde juist een van de aanleidingen tot dit programma waaraan zes jaar is gewerkt. Het samengaan van de klinische psycholoog en de psychotherapeut in een nieuw specialisme klinisch psycholoog-psychotherapeut zou een bevestiging zijn van de gespecialiseerde kennis van de psychotherapeut.
 - Het verbaast ons dat u stelt dat met name orthopedagogen te maken zouden krijgen met dubbelregistraties. We zien niet hoe de nieuwe structuur dit effect zou hebben en zien in uw brief daarvoor ook geen onderbouwing. Onze adviezen waren erop gericht om – in verband met de toevoeging in 2020 van de

orthopedagoog-generalist als apart basisberoep naast de gz-psycholoog – recht te doen aan de onderscheidenheid van twee aparte beroepen. Eén voor psychologen en één voor orthopedagogen.

- U wijst er in uw brief op dat het wetsvoorstel leidt tot een stijging van de zorgkosten met € 12-20 miljoen per jaar.
De conclusie in het rapport van SiRM uit 2021 luidde als volgt: 'De veranderingen hebben naar verwachting beperkt effect op de (zorg)kosten. De zorgkosten stijgen met circa € 10-20 miljoen (circa 0,2% van de totale uitgaven aan ggz en jeugdzorg samen) doordat een klein deel van de huidige K&J-psychologen NIP en psychotherapeuten hoger ingeschaald worden.'
Het gaat derhalve in het rapport om verwachte kosten, die al naar gelang de daadwerkelijke uitvoering anders kunnen liggen. Uw voorganger zag in het rapport geen belemmering om het advies voor een nieuwe beroepenstructuur te steunen, getuige zijn brief aan de Tweede Kamer d.d 7 november 2022. In de concept memorie van toelichting op het concept wetsvoorstel, is dezelfde nuancering omtrent de kosten als volgt verwoord: 'Deze schatting is echter lastig te maken, omdat het salaris in de sector is gebaseerd op de werkzaamheden en niet op titel. In het Integraal Zorgakkoord is de afspraak gemaakt dat de eventuele meerkosten van dit voorstel worden opgevangen in het kader ggz.'
Bovendien zijn veel kinder- en jeugdpsychologen nu al ingeschaald op het niveau van een gz-psycholoog, omdat ze gelijkwaardig zijn opgeleid. Hetzelfde geldt voor psychotherapeuten die veelal al worden ingeschaald op het niveau van een gz-psycholoog of specialist.

Proces

We willen graag nog kort het volgende aangeven over het proces in de periode voor en na de internetconsultatie. De internetconsultatie, betrof een concept wetsvoorstel dat niet geheel overeenkwam met de voorstellen van het NIP en de NVP. Dit gaf onze achterban een eerste, maar nog onvolledige inkijk in de uitwerking van de beroepenstructuur in de wetgeving, maar zonder de context van nadere regelgeving, met onder andere de voorgestelde overgangsregelingen. Het was ook pas een eerste mogelijkheid voor de achterban om op het concept wetsvoorstel te reageren. Het was echter op dat moment niet meer mogelijk om vanuit NIP en NVP het concept wetsvoorstel nog tijdig te voorzien van voldoende context.

We hebben ons steeds aan de afspraak met uw ministerie gehouden niet over onze voorstellen of over onze gesprekken met uw ministerie te communiceren met de achterban, tenzij na afstemming met en met uitdrukkelijke instemming van uw ministerie. Daardoor is er in de maanden voorafgaand aan de internetconsultatie en in de periode daarna een zeer lange radiostilte ontstaan, die veel onrust en onzekerheid heeft veroorzaakt bij onze achterban. Het is onze stellige overtuiging dat ruimte voor open en transparante communicatie over onze voorstellen voor het wetsvoorstel en de daarbij behorende AMvB, inclusief overgangsregelingen, had geleid tot een ander resultaat van de internetconsultatie en voor een breder begrip van de invulling van een eenvoudiger beroepenstructuur.

Tot slot

Dat wij als beroepsverenigingen NIP en NVP uw plotselinge besluit afkeuren, mag duidelijk zijn. Al sinds 2018 proberen we samen met het brede veld en met uw ministerie om te komen tot een vereenvoudiging van de beroepenstructuur in de psychologische zorg. Die inspanningen hebben van velen veel tijd en energie geveerd. Uw besluit zet een streep door deze jarenlange inspanningen, terwijl opleidingen en werkgevers reeds zijn begonnen zich op een nieuwe structuur voor te bereiden. Ook op individueel niveau raakt uw besluit velen direct. Psychotherapeuten waren veelal al bezig om zich bij te scholen om te voldoen aan eisen voor de registratie als gz-psycholoog-generalist. Daarnaast zijn er honderden kinder- en jeugdpsychologen die op eigen kosten of samen met hun werkgever investeren of hebben geïnvesteerd in hun niet-gesubsidieerde K&J-opleidingstraject, in de verwachting dat zij op basis daarvan zouden kunnen overgaan naar het nieuwe BIG-beroep.

Uw besluit zet ook daar een streep door. We menen dat er ten aanzien van het concept wetsvoorstel ruimte was om aanpassingen te doen en alsnog de beoogde doelstellingen te bereiken.

Wij zien nog altijd een grote meerwaarde in een eenvoudiger beroepenstructuur in de psychologische zorg. Wij gaan daarom graag op korte termijn met u in gesprek om alsnog tot een eenvoudiger beroepenstructuur te komen, met een betere positie voor de kinder- en jeugdpsychologen en psychotherapeuten.

Met vriendelijke groet,

dr. K. Hauber
Voorzitter NVP

prof. dr. R. Ponds
Voorzitter NIP